

تنها مسیر(راهبرد اصلی در نظام تربیت دینی)-۱۹

ج ۱۹: خداوند لطف کرده به ما دستور داده / عالی ترین نوع توبه این است که در مقابل اطاعت از خدا، اطاعت از نفس را ببینی/ ولی خدا، واسطه ما و خدا است، تا بتوانیم هوای نفس را از بین ببریم و به شیرینی ملاقات خدا برسیم/ کسانی که فقط با خدا مناجات می کنند و کاری با ولی خدا ندارند، راه توبه را درست نفهمیده اند

حجت الاسلام و المسلمین پناهیان، شبهای ماه مبارک رمضان در اولین ساعات بامداد (حدود ساعت ۲۴) در مسجد امام صادق (ع)-جنب میدان فلسطین، به مدت ۳۰ شب و با موضوع «تنها مسیر(راهبرد اصلی در نظام تربیت دینی)» سخنرانی می کند و پایان بخش برنامه شبهای این مسجد، دقایقی مداحی و سپس مناجات حجت الاسلام علیرضا پناهیان از ساعت ۱ تا ۳۰:۱ بامداد است. **در ادامه گزیده ای از مباحث مطرح شده در نوزدهمین جلسه را می خوانید:**

خداوند لطف کرده که به ما دستور داده است/ اگر خدا به ما دستور نمی داد، سرگردان بودیم

- نقطه مقابل خداپرستی، هواپرستی است. اما کسی که دستور خدا را نمی پذیرد، زشتی کار او را به نوع دیگری (غیر از هواپرستی) هم می توان ترسیم کرد. به تعبیری می توان گفت **خداوند لطف کرده که به ما دستور داده است. اگر خدا به ما دستور نمی داد، سرگردان بودیم. خدا می دانسته که امکان ندارد ما با برنامه خودمان بتوانیم ارزش پیدا کنیم ولی با اجرای دستوری که از بالا آمده، می توانیم ارزش پیدا کنیم، لذا خدا لطف کرده و برای ارزش پیدا کردن ما، دستور داده است.**

عصیان، بی احترامی به خدایی است که لطف کرده از مقام بلندش کوتاه آمده و به ما دستور داده

- شاید اگر خداوند می خواست مقام بلند خودش را حفظ کند، اصلاً نباید به ما دستور می داد چون خدا می دانست که بسیاری از بندگانش ممکن است به اوامر او بی اعتنایی کنند، ولی با این حال از سر دلسوزی و لطفی که به بندگانش داشت این دستورات را به ما داده است.
- برای این تعبیر، قرائتی هم در قرآن کریم وجود دارد. مثلاً خداوند متعال گاهی به شأن و مرتبت و بزرگواری خودش که نگاه می کند، گویی پیامبر گرامی اسلام(ص) را هم از انذار دادن نهی می کند و می فرماید: «کسانی که کافر شدند بر ایشان یکسان است چه ایشان را انذار بکنی و چه انذار نکنی ایمان نخواهند آورد؛ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ أُنذِرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ» (بقره/۶) و در جای دیگر می فرماید: «رهایشان کن تا بخورند و سرگرم بهره گیری از لذت ها باشند و آرزوهایشان آنها را مشغول کند که بزودی خواهند فهمید؛ ذَرَّهُمْ يَأْكُلُوا وَيَتَمَتَّعُوا وَيُلْهِهِمُ الْأَمَلُ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ» (حجر/۳)
- **چرا عصیان و عدم اطاعت از خدا این قدر بد است؟ چون بی احترامی به خدایی است که از جایگاه و مقام بلند خودش خیلی کوتاه آمده و به تو دستور داده است. علی رغم اینکه خدا به ما لطف کرده و از مقامش کوتاه آمده و به ما دستور داده، یک بنده ضعیف، که در مقایسه با ذات پروردگار عالم موجود بی ارزشی**

محسوب می‌شود، قیافه می‌گیرد و حرف خدا را گوش نمی‌کند!! و این واقعاً بی‌احترامی به پروردگار است و خیلی زشت است.

توبه حقیقی برای کسی است که دستورات الهی را، محبت خدا به خودش بداند

- **وقتی عمیقاً می‌توان توبه کرد که دستورات خدا را، لطف و محبت خدا به خویش بدانیم. آن وقت هر یک دستور را که اجراء نکرده باشی، در واقع یک محبت خدا را پس زده‌ای و رد کرده‌ای.** توبه حقیقی برای این گروه است. یک درجه پائین‌تر توبه، برای کسانی است که عذاب جهنم را می‌بینند. مرحله پائین از این هم مربوط به کسانی است که قبر را می‌بینند، یعنی کسی که لحظه جان دادن و داخل قبر شدن را ببیند و بگوید: به کارهای بدی که کرده‌ام، نمی‌ارزید. پائین‌تر از این مرحله هم این است که آدم شب قدر را در نظر بگیرد و بگوید اگر قرار باشد خدا بر اساس کارهای سال قبل من، مقدرات سال بعد مرا رقم بزند؛ وضعیت خیلی بدی خواهم داشت.
- **عالی‌ترین نوع توبه این است که در مقابل اطاعت از خدا، اطاعت از نفس خود را ببینی و آن را بسیار زشت بدانی.** اطاعت از نفس برای توبه حقیقی دلگیر باشد.

حس توبه به این است که ببینی چه کسی را نافرمانی کرده‌ای و در مقابل او از چه چیزی فرمان برده‌ای

- **حس توبه به این است که ببینی چه کسی را نافرمانی کرده‌ای و در مقابل او از چه چیزی فرمان برده‌ای.** تو خدا را رها کرده‌ای و از نفس خود اطاعت کرده‌ای. «آیا دیدی کسی که خدای خود را هوای نفسش قرار داده؛ أَفَرَأَيْتَ مَنْ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ» (جاثیه/۲۳) بعضی‌ها هوای نفس خود را خدای خودشان قرار می‌دهند و مدام به او سجده می‌کنند. **کسی می‌تواند توبه کند که از این ناراحت باشد که «خدایا چرا من تو را پرستش نکردم و به جای تو، خودم را پرستش کرده‌ام؟» خودپرستی خیلی زشت است. قباح خودپرستی در مقابل زیبایی خداپرستی باید فهمیده شود.**
- **ای کاش آن قدر گناه نکنیم تا بتوانیم این را بفهمیم و این احساس زیبا را درک کنیم.** زیبایی ایمان و اطاعت از خدا و زشتی عصیان در مقابل امر خدا را می‌توان درک کرد. خداوند می‌فرماید: «خدا ایمان را محبوب شما قرار داد و آن را در دل‌هایتان زینت داد، و کفر و فسوق و عصیان را برای شما ناخوشایند قرار داد؛ وَ لَكِنَّ اللَّهَ حَبَّبَ إِلَيْكُمُ الْإِيمَانَ وَ زَيَّنَهُ فِي قُلُوبِكُمْ وَ كَرِهَ إِلَيْكُمُ الْكُفْرَ وَ الْفُسُوقَ وَ الْعِصْيَانَ» (حجرات/۷) ما که کفر و فسوق نداریم باید تلاش کنیم از عصیان هم کراهت داشته باشیم.

ولی خدا، واسطه بین تو و پروردگار عالم است، تا بتوانی هوای نفس را از بین ببری و به شیرینی ملاقات خدا برسی

- یکی از راههایی که به درک این مفهوم کمک می‌کند این است که پای اهل بیت(ع) را هم وسط بکشیم. همان‌طور که در بحث هوای نفس بیان شد؛ برای اینکه هوای نفس خودت را با دستور خدا از بین ببری، می‌بایست دستور از طریق ولی خدا، ابلاغ شود. ولی خدا، واسطه بین تو و پروردگار عالم است، تا بتوانی هوای نفس را از بین ببری و به شیرینی ملاقات خدا نائل شوی.
- اگر ترک حرف خدا زشت است، به همان اندازه زشت است که حرف امیرالمؤمنین(ع) را کنار بگذاری و حرف خودت را گوش کنی. قرار بود که من با امر مولا رشد کنم، حالا این وسط، مولا چه تقصیری کرده است که من به او بی‌احترامی می‌کنم؟ لذا وقتی

استغفار می‌کنی، اگر امام زمان(عج) از تو راضی نشده باشد، خدا هم راضی نمی‌شود. در مورد بقیه کسانی که ولایت دارند هم به همین ترتیب است. اگر والدین را اذیت کرده باشی و دل آن‌ها رنجیده باشد، چگونه می‌توانی خدا را راضی کنی؟ و از پدر و مادر مهمتر امام زمان(عج) است.

کسانی که فقط با خدا مناجات می‌کنند و کاری با ولی خدا ندارند، راه توبه را درست نفهمیده‌اند / گناه کردن نافرمانی امام هم هست

- در زیارت جامعه کبیره می‌خوانیم: «ای ولی خدا، میان من و خدا گناهی هست که جز رضای شما آن را محو نمی‌کند؛ یا ولی الله إِنَّ بَيْنِي وَ بَيْنَ اللَّهِ ذُنُوبًا لَا يَأْتِي عَلَيْهَا إِلَّا رِضَاكُمْ» (من لا يحضره الفقيه ج ۲/ص ۶۱۶) این حس، همان حس توبه است که باید در دل یک شیعه به وجود بیاید. در جریان خداپرستی، کسانی که فقط با خدا مناجات می‌کنند و کاری با ولی خدا ندارند، راه توبه را درست نفهمیده‌اند. نگاهشان درست نیست. نمی‌خواهند از امام زمان(عج) کمک بگیرند تا خدا آن‌ها را ببخشد؛ در حالیکه ما با گناه کردن، امام زمان(عج) را معصیت و نافرمانی کرده‌ایم.

درود بر اهل بیت(ع) باعث آمرزش گناهان است

- امیرالمؤمنین(ع) می‌فرماید: از رسول خدا(ص) شنیدم که فرمودند: آیا می‌خواهید شما را از زیرک‌ترین آدم‌ها و احمق‌ترین آنها باخبر کنم؟ گفتند بله یا رسول الله(ص). حضرت فرمودند: زیرک‌ترین آدم‌ها کسی است که از خودش حساب بکشد و برای بعد از مرگ خود کار کند، و احمق‌ترین آدم‌ها کسی است که از هوای نفس تبعیت کند و فقط از خدا آرزوهای خودش را بخواهد. از حضرت پرسیدند آن انسان زیرک چگونه نفس خود را محاسبه می‌کند؟ حضرت فرمود: هر روز به نفس خود می‌گوید: ای نفس این روزی که گذشت دیگر بر نمی‌گردد. امروز چه کار کرده‌ای؟ آیا حاجت کسی را برآورده کردی؟ بعد از محاسبه اگر خواستی گناهان تو پاک شود بر پیامبر و اهل بیت(ع) صلوات و درود بفرست. معنای درود بر پیامبر(ص) و اهل بیت(ع) این است که من نوکر شما هستم. صلوات حکم استغفار را پیدا می‌کند. یعنی انسان به خودش می‌گوید دوباره با علی بن ابیطالب(ع) بیعت کن و این بیعت را برای خودت مجدداً قبول و تأیید کن. و شروع کن به لعنت کردن دشمنان اهل بیت(ع). وقتی این کار را انجام دهی، خدا می‌گوید من دیگر به خاطر گناهانت گریبان تو را نمی‌گیرم، چون تو به دوستان من ابراز ارادت کردی و با دشمنان من دشمنی کردی (أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِأَكْبَسِ الْكَيْسِيِّنَ وَ أَحْمَقِ الْحَمَقِيِّ قَالُوا: بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ. قَالَ: أَكْبَسُ الْكَيْسِيِّنَ مَنْ حَاسَبَ نَفْسَهُ، وَ عَمِلَ لِمَا بَعْدَ الْمَوْتِ، وَ إِنَّ أَحْمَقَ الْحَمَقِيِّ مَنْ اتَّبَعَ نَفْسَهُ هَوَاهَا، وَ تَمَنَّى عَلَى اللَّهِ تَعَالَى الْأَمَانِيَّ. ... بِتَجْدِيدِ الصَّلَاةِ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ الطَّيِّبِينَ، وَ عَرْضِ بَيْعَةِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَى ع عَلَى نَفْسِهِ، وَ قَبُولِهِ لَهَا، وَ إِعَادَةِ لَعْنِ أَعْدَائِهِ وَ شَانِئِيهِ وَ دَافِعِيهِ عَنْ حَقِّهِ فَإِذَا فَعَلَ ذَلِكَ قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ: لَسْتُ أَنْاقِشُكَ فِي شَيْءٍ مِنَ الذُّنُوبِ - مَعَ مَوْلَاتِكَ أَوْلِيَائِي، وَ مَعَادَاتِكَ أَعْدَائِي؛ تفسیر منسوب به امام حسن عسکری ع/ص ۳۸)

- خدا در این شب‌های قدر درباره امیرالمؤمنین علی(ع) چه می‌خواهد بگوید؟ اینکه مولای خودتان، علی(ع) را دوست داشته باشید و با او تجدید بیعت کنید....

